

Pabirci.

Hobbes pita jedamput, zašto zapravo puno sporije napredujemo u spoznaji o ljudskim stvarima, negoli na području prirodoslovnom i matematičnom. On drži, da je tome uzrok, što u vjerskim i čudorednim stvarima naša težnja za istinom dolazi u sukob s našim nagonom za samoodržanjem i protivi se našim prohtjevima i strastima.

Što dublje prodremo od prividnog do biti, što savjesnije shvatimo našu odgovornost, što nam dalje seže pogled u posljedice, što izviru iz našeg rada i propuštanja, to ozbiljniji zaključci slijede iz toga također i za naš vlastiti način života. Stoga većina ljudi odmah prestane da konsekventno etički misli, čim im to ne da e bi slijedili svoje omiljele navade, čim to ne godi njihovu ukusu, čim se dirne u njihovo samoljublje, otkrije taština, osudi njihov prošli i sadanji život. Oni uopće ne podnose istine, ne će da se ostave svojih izgovora i polovičnosti! Prava je filozofija uvijek kao kakav junački zarez u vlastito tijelo. Ovdje svaki zaključak zahtijeva žrtvu, svaka konsekvencija značajnu pobjedu nad sjetilnim čovjekom. Najveća istina pokazuje se uvijek u obliku anđela, koji čovjeku pruža kalež. (Förster, Autorität und Freiheit.)

Koji nastoji da u sebi iskorijeni samo jednu jedincatu malu navadu, taj će iz toga više upoznati ljudsku narav nego iz tisuću knjiga. (Förster, Autorität und Freiheit, 1910. str. 37-38.). N. B.

* * *

„Kad bih znao — govoraše odrešiti kat. borac *L. Veillot* — da će sutra u veće propasti svijet, ipak bih nastojao da sutra štampan svoje novine, siguran da i ovaj zadnji napor ne bi bio beskoristan.“

*

Windhorst reče: „Bila bi nam potrebna šesta crkvena zapovijed: ne čitaj zloglasnih novina i časopisa.“

*

Engleski državnik, bezvjerac lord *Cromer*, otvoreno priznaje: „Civilizovani Evropljanin, što mi pod tim razumijevamo, ma on ne htio biti ortodoksnim kršćaninom, jest unatoč toga u velikoj mjeri potomak kršćanstva. On ne bi bio ono, što jest, da nema za sobom 1900 godina kršćanstva.“ (Isp. *Balmes*, Weg zur Erkenntniss des Wahren).

*

Glasoviti je zvjezdooznac *Leverrier* otkrio Neptuna, koji je od Sunca 30 puta dalji nego naša Zemlja, i koji ga obide jedva u 217 godina. Biskup *Coutance*, sastavši se jednom s njim pri nekoj crkvenoj svečanosti, radovao se tomu epohalnom otkriću pa će mu ushićen: „Nije Vam dosta reći, da ste natkrilili objake: Vi ste nadmašili zvijezde!“ A on će njemu: „Presvijetli, rad bih još i dalje, do raja, pak se ufam, da će mi tu pomoći Vaše molitve.“

*

Veliki naš zemljak *Tommaso* govoreći o sinonimima kaže: „Uljudeni narodi nijesu vazda najuljudniji: ima ih uljudenih, kod kojih vladaju običaji i zakoni barbarski.“

Jordan Viculin O. P.

Ko umije kazati „da“ i „ne.“

„Da“ i „ne“ dvije su riječi, koje naučimo najprije, kad se učimo kojem tuđem jeziku. A „da“ i „ne“ najvažnije su oznake značaja. „Da“ — velika, snažna ispovijest, zalaganje svih životnih energija, rukoznak vjere i ljubavi; „ne“ — čvrsta tvrđava savjesti, odlučno dijeljenje od onoga što nije naše, sveta odvažnost odricanja. *Kako i gdje* ih izrečemo — očituje se najdublje bit čovjekova. A kako malo ljudi znade uistinu reći „da“ i „ne!“ Onaj čisti, žarki „da“, iz dubine značaja, bez sjenke potkradenoga „ne“ — i onaj željezni, neporečni „ne“, u kojem ne šuška ni najtiši „da.“ U tom je najviše govorno umještvo, da neko znade reći ovaki „da“ i ovaki „ne;“ i samo si uz one ljude veseo i siguran, koji su u tom umještvu vještaci. Može se pače slobodno reći: po tome, da neko umije na pravom mjestu reći „da“ i opet na pravom mjestu „ne“ — odlučni, nepomišani „da“ i „ne“ — po tome se okušava sva obrazovanost njegova značaja. (F. W. Foerster, Politische Ethik).

G. Starčević.

Religijozna umjetnost.

U Zagrebu je kršćansko srce odbilo one Meštrovićeve „umjetnine,“ određene za crkvu sv. Blaža.

Kako se je takova šta moglo dogoditi jednom Meštroviću?

Na to nam pitanje odgovara vrlo jednostavno veliki Michel-Angelo motreći slike dobrog fra Angelika: „Taj redovnik mora da je posjetio nebo i dobio dozvolu, da si tu odabere modele!“

Knjige i časopisi.

Dr. Juraj Carić, biskup splitski i makarski: *Mir*. Pastirska poslanica. — **Zašto ste posumnjali.** Pastirska poslanica. Leonova tiskara, Split 1921.

Prva od ove dvije poslanice iznosi popularnim stilom uzroke neredu i nemiru u svijetu i u nas napose i upućuje, što nam je činiti, da nam napokon svane dugo željkovani mir: pristati nam je umom i srcem uz Krista Gospodina i svetu Crkvu njegovu i živjeti njegovim životom. U drugoj vanredno aktualnoj poslanici presvijetli biskup zorno dokazuje, kako nemamo razloga da posumnjamo o životnoj snazi svete Crkve katoličke i ispravno-

sti njezina rada za općeno dobro stada Gospodnjega. Poput Atanzija diže svoj glas i sokoli nas u borbi, što nam ju eto nameću dušmani kraljevstva Kristova: „Budimo čvrsti u vjeri i u katoličkom mišljenju i življenju, ne kolebajmo, ne sumnjajmo, ne popuštajmo nikomu i ničemu, nikakvom zavađanju, nikakvim napastima, nikakvim lukavostima, ničijoj vještini; budimo spremni ne popuštati niti nasilju, kad bi se po nesreći do njega imalo doći.“ — Katoličci! držimo se Krista i svete Crkve njegove, pružimo si ruke i ne bojmo se nikoga i ničega!